

2010
Europejski Rok
Walki
z Ubóstwem
i Wykluczeniem
Społecznym

Ministerstwo Pracy i Polityki Społecznej

UNIA EUROPEJSKA

SENIOR
liderem społecznym

RAPORT KOŃCOWY

SENIOR
liderem społecznym

Projekt „Senior - liderem społecznym”

Projekt „Senior – liderem społecznym” realizowany od 01.09.2010 do 30.12.2010 r. na terenie województwa warmińsko-mazurskiego w ramach Europejskiego Roku Walki z Ubóstwem i Wykluczeniem Społecznym w Polsce (2010) skierowany był do osób w wieku emerytalnym. Środki finansowe przeznaczone na jego realizację pochodziły z Unii Europejskiej i Ministerstwa Pracy i Polityki Społecznej, a także wkładu własnego oferenta. Program został zainicjowany oraz przeprowadzony przez Fundację Stabilo i stanowił kolejną inicjatywę ukierunkowaną na szeroko pojętą reintegrację społeczną i zawodową osób z grup doświadczających zjawiska marginalizacji. Uczestnicy, dzięki naszemu wsparciu, pracy trenera ds. motywacji i komunikacji, specjalisty ds. zagrożeń społecznych, specjalisty ds. organizacji pozarządowych oraz fundraisingu, gotowi są włączyć się w aktywne działania na rzecz lokalnej społeczności, a także, dzięki zdobyciu kompetencji liderów społecznych, zainicjować utworzenie nowych organizacji pozarządowych.

Jak w przypadku wszystkich realizowanych przez Fundację Stabilo projektów, podejmowane działania adaptowane były nie tylko do aktualnych tendencji makrospołecznych, ale przede wszystkim do specyfiki regionu i określonej grupy osób. Czynniki takie jak starzenie się społeczeństwa, spadek dochodów związany z przejściem na emeryturę, częste problemy ze zdrowiem, brak zaufania do nowoczesnych technologii czy utrudniony dostęp do Internetu są charakterystyczne dla całej populacji osób w wieku emerytalnym w Polsce, jednak, w województwie warmińsko-mazurskim, gdzie stopa bezrobocia jest najwyższa w kraju, są wyjątkowo niepokojące. W związku z defaworyzacją osób doświadczających tych zjawisk Fundacja uznała, iż istotnym sposobem wykorzystania ich energii, wiedzy oraz doświadczenia, a także woli działania jest trzeci sektor, w tym ekonomia społeczna. Poprzez wsparcie inicjatyw osób w wieku poprodukcyjnym do zakładania organizacji pozarządowych, działających zarówno przeciwko ubóstwu i wykluczeniu społecznemu jak i aktywizujących społeczność w inny sposób, w środowisko osób szczególnie zagrożonych wykluczeniem społecznym zaszczerpieni zostali potencjalni lokalni liderzy – seniorzy, co stymulować będzie oddolną realizację polityki walki z tymi zjawiskami.

Wychodząc naprzeciw specyfice grupy docelowej, Fundacja przedsięwzięła szereg działań mających na celu z jednej strony aktywizację społeczną i zdobycie kompetencji liderów społecznych przez uczestników projektu, z drugiej natomiast kampanię promocyjno-informacyjną, ukierunkowaną na zwrócenie uwagi opinii publicznej na problemy, jakimi są wykluczenie społeczne i ubóstwo dotykające osób w wieku emerytalnym.

Dzięki zrozumieniu problematyki zawartej w projekcie przez zarówno środowisko bezpośrednio związane z grupą docelową, jak i szeroko pojęte jej otoczenie, udało się wypracować model działania, który pozwolił w pełni zrealizować założenia projektowe, tj. przeszkolić uczestników pod kątem kompetencji liderów społecznych oraz pomóc części z nich aktywnie włączyć się do życia społecznego.

W ramach projektu „Senior – liderem społecznym” 30 osób ukończyło warsztaty psychologiczno-motywacyjne, nt. wykluczenia społecznego i ubóstwa, zajęcia nt. organizacji pozarządowych i instytucji ekonomii społecznej, zajęcia z pozyskiwania funduszy i realizacji zadań publicz-

nych, a także miało możliwość skorzystania z indywidualnych konsultacji z trenerem ds. motywacji i komunikacji. Powstała także strona internetowa oraz został nakręcony film, promujące dobre praktyki wypracowane w ramach projektu, a także inicjatywy, związane z Europejskim Rokiem Walki z Ubóstwem i Wykluczeniem Społecznym w Polsce (2010).

Fundacja Stabile nie osiągnęłaby sukcesu w realizacji zadania, gdyby nie różnego rodzaju instytucje z obszaru województwa warmińsko-mazurskiego, tj. Uniwersytety Trzeciego Wieku, Kluby Seniora, biblioteki, Związki Emerytów, Rencistów i Inwalidów, a także liczne organizacje pozarządowe, media oraz instytucje publiczne, które pomogły w wypromowaniu projektu oraz dotarciu do licznej grupy osób chętnych do udziału w nim, ponad sześciokrotnie przekraczającej możliwości projektodawcy. Do sukcesu przyczynili się także sami uczestnicy projektu.

Z perspektywy koordynatora mogę stwierdzić, iż cele projektu zostały osiągnięte, natomiast praca z osobami w wieku emerytalnym, którym często brakowało narzędzi do działalności społecznej, motywacji do działania, a także wiary we własne umiejętności i możliwości, okazała się bardzo satysfakcjonująca. Osoby te miały bowiem ogromny potencjał w postaci wiedzy i doświadczeń, sieci kontaktów, a także chęci zmiany siebie, swojej sytuacji i społeczności lokalnej.

Obserwując przemianę uczestników w trakcie realizowanego projektu, polegającą na nabyciu i rozwinięciu konkretnych umiejętności związanych z realizacją zadań publicznych, a także zwiększeniu wiary w siebie i własne możliwości, jestem głęboko przekonany, że szkolenie „Senior – liderem społecznym” stało się dla większości uczestników pierwszym krokiem do realnego, lidarskiego zaangażowania się w problemy swoich społeczności lokalnych.

Składam serdeczne podziękowania na ręce wszystkich osób, które przyczyniły się do osiągnięcia sukcesów uczestników naszego projektu. Zapraszam do lektury raportu.

Łukasz Broniszewski, koordynator projektu

1. Projektodawca

Fundacja Stabilo powstała w 2007 roku w Toruniu. Jest organizacją inicjatyw społecznych, działającą według zasady „non-for-profit”. Głównym obszarem działalności Fundacji jest aktywizacja osób wykluczonych lub zagrożonych wykluczeniem społecznym z naciskiem na pomoc osobom psychicznie chorym na chorobę afektywną dwubiegunową i depresję oraz długotrwale bezrobotnym. Fundacja angażuje się także w działania lokalne zmierzające do budowy aktywnego i otwartego społeczeństwa obywatelskiego. Większość zadań realizowanych przez Organizację ma miejsce na terenie województw kujawsko-pomorskiego oraz warmińsko-mazurskiego.

2. Ogólny opis projektu

Projekt „Senior – liderem społecznym” był realizowany w ramach obchodów Europejskiego Roku Walki z Ubóstwem i Wykluczeniem Społecznym w Polsce (2010) przy współpracy z Ministerstwem Pracy i Polityki Społecznej. W Polsce, oprócz ogólnych działań Europejskiego Roku wspierających ideę przeciwdziałania ubóstwu i wykluczeniu społecznemu, za kluczowe dla obecnej polityki integracji społecznej uznano następujące obszary tematyczne: przeciwdziałanie ubóstwu dzieci i międzypokoleniowemu przekazywaniu biedy oraz wsparcie osób starszych.

W ramach powyższych wytycznych Fundacja określiła cel główny projektu, którym była aktywizacja społeczna i zdobycie kompetencji liderów społecznych przez 28 osób w wieku emerytalnym, w tym przynajmniej 15 kobiet. Projekt trwał 4 miesiące, począwszy od 01.09.2010 do 30.12.2010 roku. Miejscem realizacji przedsięwzięcia było województwo warmińsko-mazurskie. Środki finansowe przeznaczone na realizację projektu pochodziły z Unii Europejskiej oraz Ministerstwa Pracy i Polityki Społecznej, przeznaczonych na realizację Roku. Całkowita kwota dofinansowania wyniosła 49 849 zł, z czego 5 000 zł stanowił wkład własny Fundacji.

3. Formy udzielonego wsparcia

3.1. Warsztaty psychologiczno-motywacyjne przeprowadzone przez trenera ds. motywacji i komunikacji (w tym zajęcia integracyjne oraz indywidualne doradztwo)

Warsztaty psychologiczno-motywacyjne jako moduł rozwoju kompetencji psychologicznych stanowiły podstawową część kształtowania cech liderów społecznych wśród uczestników. Objęły dwa dni działań - pierwszy dzień o charakterze integracyjnym (prezentacja celów projektu, organizatorów, zapoznanie się z trenerami oraz autoprezentacje uczestników warsztatów) oraz drugi - związany z wyzwaniem wieku emerytalnego oraz kompetencjami społecznymi osób aktywnych społecznie.

Warsztaty miały na celu wyeliminowanie lub zminimalizowanie barier utrudniających bądź uniemożliwiających podejmowanie działalności prospołecznej. Ponadto projektodawca dążył do wzmocnienia bądź ukształtowania postaw i kompetencji pozwalających uczestnikom projektu w tej działalności aktywnie brać udział i ją animować, a także do zaimplementowania beneficjentom potrzeby ciągłego samorozwoju osobistego.

W trakcie warsztatów uczestnicy zapoznawali się i ćwiczyli następujące zagadnienia: integracja, budowanie zaufania do grupy, kreatywność, kryzys jako zmiana, wyznaczanie celów, procesy grupowe, role grupowe, przywództwo, komunikacja interpersonalna.

3.2. Warsztaty na temat wykluczenia społecznego i ubóstwa przeprowadzone przez specjalistę ds. zagrożeń społecznych

Warsztaty miały na celu zapoznanie beneficjentów z konceptualizacją powyższych problemów społecznych, przekazanie wiedzy nt. różnych form pomocy oraz technik motywacyjnych stosowanych wobec osób zagrożonych wykluczeniem społecznym i ubóstwem, a także przekładalności powyższych kwestii na logikę projektową. Seniorzy dostali także informacje, gdzie mogą się zgłaszać, gdyby chcieli pomóc osobom zagrożonym wykluczeniem społecznym ze swojego lokalnego środowiska. Dzięki przeprowadzeniu praktycznej symulacji sytuacji kryzysowej, beneficjenci mieli możliwość skonfrontowania się z konkretnym przypadkiem oraz rozważenia możliwych form pomocy.

3.3. Zajęcia nt. organizacji pozarządowych oraz instytucji ekonomii społecznej przeprowadzone przez specjalistę ds. NGO

Taka forma wsparcia miała na celu przekazanie beneficjentom teoretycznej i praktycznej wiedzy z zakresu zakładania i zarządzania organizacją pozarządową, kreowania wizerunku i promocji organizacji, praw i obowiązków OPP, a także zapoznanie uczestników z aktami prawnymi dotyczącymi ekonomii społecznej oraz zaletami i wadami działalności podmiotów ekonomii społecznej. Dzięki wykorzystaniu aktywnych metod pracy grupowej i indywidualnej oraz analizy dobrych i złych praktyk uczestnicy mieli szansę zastosować wiedzę w praktyce.

3.4. Zajęcia z pozyskiwania funduszy i realizacji zadań publicznych przeprowadzone przez specjalistę ds. fundraisingu

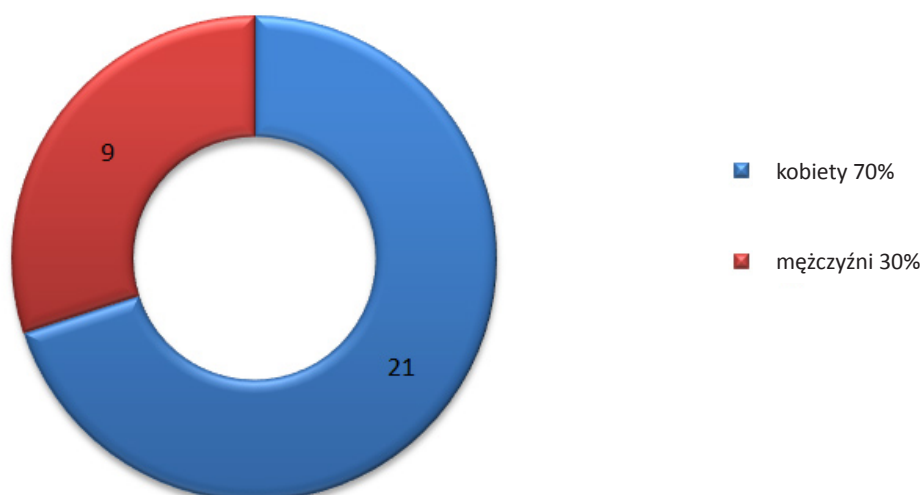
Tematyka zajęć dotyczyła możliwych kierunków oraz możliwości pozyskiwania funduszy unijnych i krajowych, aspektów prawnych fundraisingu oraz działalności gospodarczej w organizacjach pozarządowych, relacji pomiędzy fundraisingiem a strategią organizacji. Podczas zajęć praktycznych beneficjenci dowiedzieli się także jak napisać projekt, poznali metody pracy z narzędziami analitycznymi (m.in. analiza SWOT), a także możliwe źródła finansowania, zarówno na poziomie krajowym, jak i europejskim.

4. Charakterystyka beneficjentów projektu

Zgodnie z wnioskiem o dofinansowanie, wsparcie w ramach projektu skierowane było do osób w wieku emerytalnym (60+ dla kobiet, 65+ dla mężczyzn), zamieszkałych na terenie województwa warmińsko-mazurskiego. Projektodawca uwzględnił przy konstrukcji grupy docelowej wytyczne Strategii Lizbońskiej i Europejskiej Strategii Zatrudnienia w zakresie włączenia problematyki płci do głównego nurtu polityki (*gender mainstreaming*), a szczególnie kwestie równości płci oraz równych szans kobiet i mężczyzn. Tym samym w skład grupy docelowej miało wejść nie mniej niż 15 kobiet. Wybór tak zdefiniowanej grupy wpływał ponadto z odpowiedniego potencjału projektodawcy, a także podyktowany był analizą regionalnych możliwości zrekrutowania odpowiedniej liczby uczestników. W związku z planowanymi w ramach projektu działaniami, zakładającymi aktywizację społeczną i wsparcie dla potencjalnych liderów społecznych, miały to być osoby zrekrutowane z istniejących już organizacji tworzonych przez seniorów. Zawęziło to grono potencjalnych uczestników szkolenia do domyślnie zdefiniowanych jednostek, działających już w swym otoczeniu. Wybór uczestników miał bowiem na celu dotarcie do aktywnych osób, faktycznie zainteresowanych pracą na rzecz swojego środowiska, w tym walką z wykluczeniem społecznym i ubóstwem. Projektodawcy zależało na udziale w projekcie osób bezpośrednio doświadczających zjawisk, z którymi projekt będzie walczył.

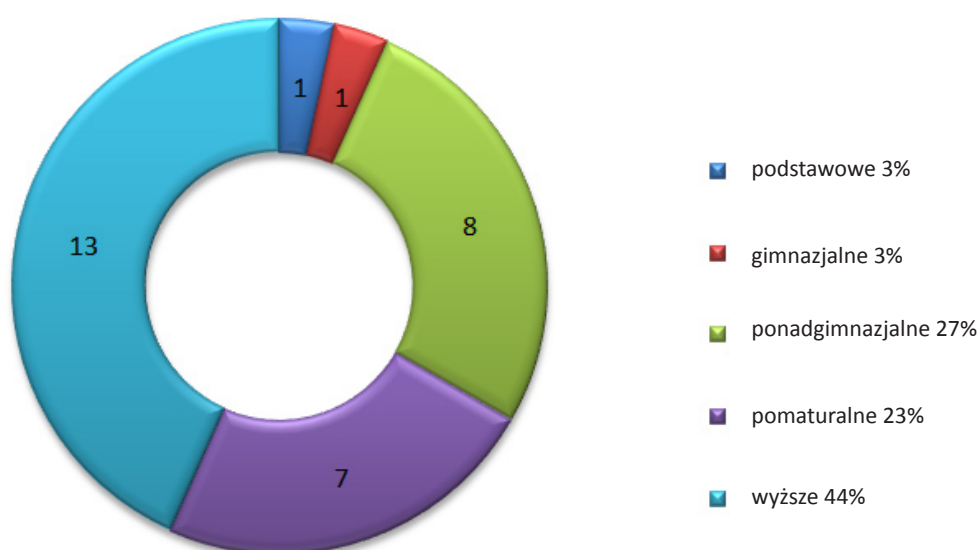
W projekcie wzięło udział 30 uczestników, wszyscy w momencie realizacji projektu byli członkami różnych organizacji pozarządowych działających na rzecz społeczności lokalnych.

Podział uczestników ze względu na płeć

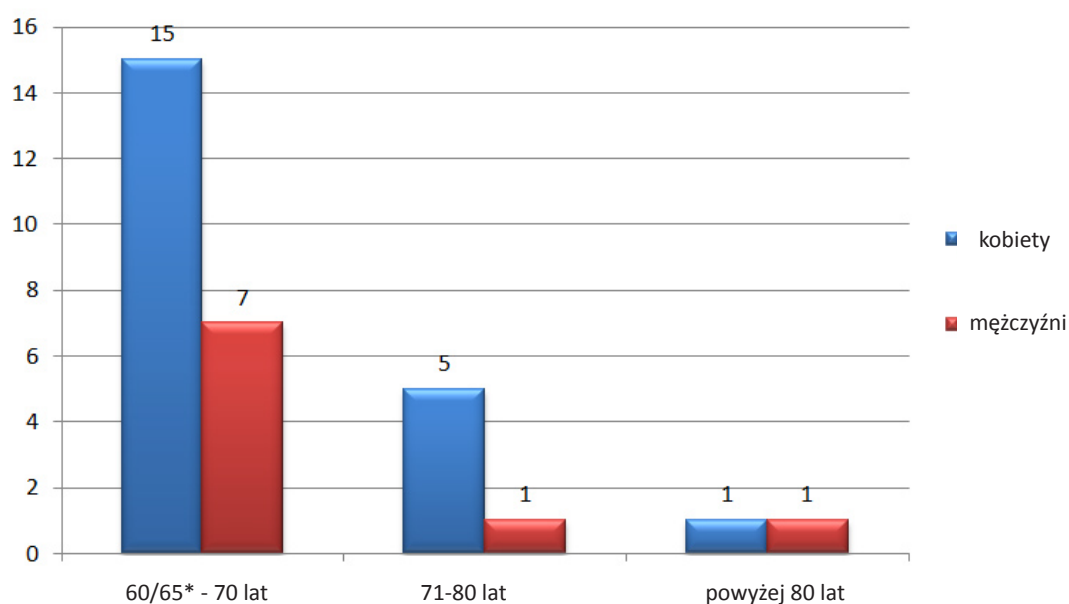
W projekcie wzięło udział 21 kobiet i 9 mężczyzn

Podział uczestników ze względu na wykształcenie

Najliczniejszą grupę pod względem wykształcenia stanowiły osoby z wykształceniem wyższym (13 osób) oraz ponadgimnazjalnym (8 osób) i pomaturalnym (7 osób).

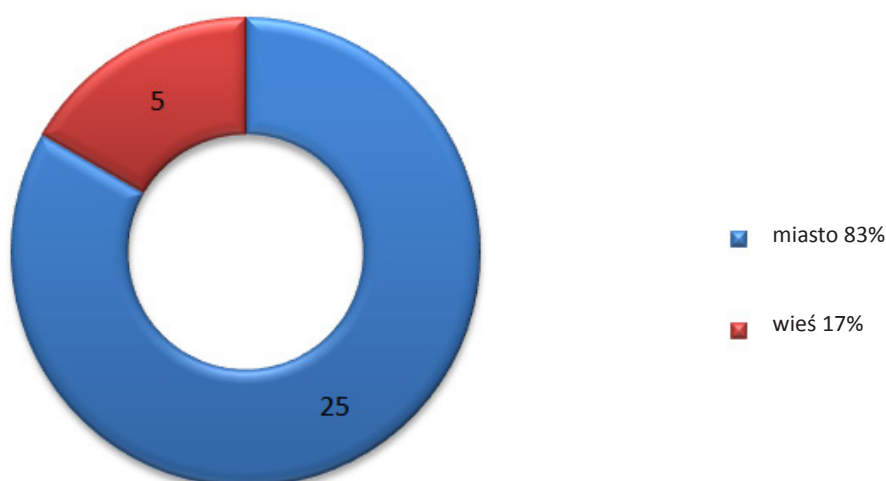
Podział uczestników ze względu na wiek

* Próg wiekowy umożliwiający udział w projekcie dla kobiet wynosił 60 lat, dla mężczyzn 65 lat.

Spośród uczestników zarówno wśród kobiet jak i mężczyzn najliczniejszą grupę stanowiły osoby w wieku 60/65-70 lat – było ich 12, jednak projekt objął wsparciem także osoby w przedziale wiekowym 71-80 lat, których było 6, a także 2 osoby w wieku powyżej 80 lat.

Podział uczestników ze względu na miejsce zamieszkania

Choć jednym z kryteriów rekrutacji beneficjentów było preferowanie osób z terenów wiejskich, podczas procesu rekrutacji okazało się, iż często są to osoby bez żadnego doświadczenia oraz wiedzy na temat działalności w organizacji pozarządowej, niespełniające kluczowych kryteriów w stopniu kwalifikującym je do udziału w projekcie, dlatego też zakwalifikowana grupa była tworzona w większości przez osoby z miast i miasteczek. Jednak Fundacja pragnie zwrócić uwagę, iż istnieje duża potrzeba organizacji podobnych projektów skierowanych *stricte* do grup z terenów wiejskich, które tworzą osoby mniej lub w ogóle niedoświadczone w instytucjonalnych działaniach na rzecz lokalnej społeczności, lecz niepozbawione ogromnego zaangażowania w życie swojej społeczności i chęci do działania. Jest to kapitał ludzki, o którym warto szczególnie pamiętać przy tworzeniu kolejnych projektów o podobnej tematyce.

Specyfika Projektu „Senior – liderem społecznym” polegała na skierowaniu działań aktywizujących do grup charakteryzujących się dużym zaangażowaniem w działalność społeczną na rzecz lokalnej społeczności, jednak, z różnych względów, nie posiadających wystarczającej motywacji oraz specjalistycznych kompetencji liderów społecznych, aby podjąć własną, samodzielną działalność.

Uczestnicy projektu – cechy:

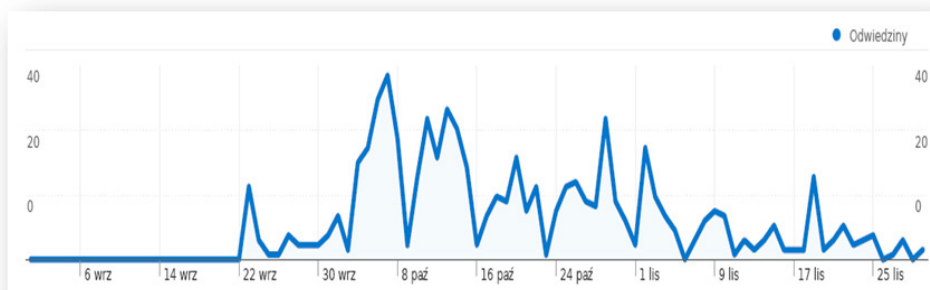
- członkowie różnych organizacji, w tym pozarządowych
- aktywnie zaangażowani w działalność na rzecz lokalnej społeczności
- z dużą wiedzą i doświadczeniem życiowym oraz sieciami kontaktów
- posiadający dużo wolnego czasu
- bez specjalistycznej wiedzy nt. zakładania organizacji pozarządowych
- bez specjalistycznej wiedzy nt. fundraisingu
- często informatycznie wykluczeni
- niedoceniający w pełni własnych możliwości
- obarczeni stereotypami związanymi z postrzeganiem osób w wieku poprodukcyjnym

5. Kampania promocyjno-informacyjna projektu

Strategia kampanii promocyjno-informacyjnej miała na celu z jednej strony dotarcie z informacją o projekcie do jak najszerszej grupy, aby wychwycić osoby spełniające w jak najwierniejszym stopniu kryteria przewidziane w projekcie, z drugiej natomiast zwrócenie uwagi opinii publicznej na problemy, jakimi są wykluczenie społeczne i ubóstwo dotyczące osób w wieku emerytalnym. W trakcie akcji dostosowano kanały informacji i materiały informacyjne do odbiorców. Do potencjalnych beneficjentów starano się dotrzeć poprzez wiadomości w lokalnej prasie, ogłoszenia duszpasterskie, wysyłkę plakatów oraz ulotek wprost do instytucji związanych z działalnością społeczną osób w wieku emerytalnym, ekspozycję plakatów i kolportaż ulotek na terenie województwa warmińsko-mazurskiego, wysyłkę informacji e-mailowych do instytucji publicznych oraz innych instytucji pozarządowych, związanych z grupą docelową.

Stworzono także stronę internetową projektu www.senior-liderem.pl, gdzie pojawiały się aktualności dotyczące projektu, informacje na temat Europejskiego Roku Walki z Ubóstwem i Wykluczeniem Społecznym w Polsce (2010), a także była możliwość zgłoszenia swego udziału w projekcie i zapoznania się z wszystkimi niezbędnymi dokumentami aplikacyjnymi oraz „Regulaminem Rekrutacji”.

Wykorzystanie witryny www.senior-liderem.pl od 01.09.2010 do 30.11.2010 r.

Do dnia 30.11.2010 r. zanotowano 692 odwiedzin, 3429 odsłon, średni czas spędzony na stronie to 7 min i 32 sek.

Ponadto w trakcie realizacji zajęć warsztatowych został nakręcony film, którego celem jest rozpropagowanie dobrych praktyk, wypracowanych przez Fundację, a także promocja idei związanych z Europejskim Rokiem Walki z Ubóstwem i Wykluczeniem Społecznym w Polsce. Podobny cel przyświeca także publikacji raportu końcowego – rozpropagowanie zastosowania metodologii pracy z beneficjentami ostatecznymi oraz rozpowszechnienie wiedzy dotyczącej wykluczenia społecznego i ubóstwa dotyczących osoby w wieku emerytalnym.

Formy promocji:

- przekazywanie informacji o projekcie do instytucji tworzonych przez seniorów
- ekspozycja plakatów
- kolportaż ulotek
- ogłoszenia w prasie lokalnej
- ogłoszenia na lokalnych portalach informacyjnych
- ogłoszenia duszpasterskie
- przekazywanie informacji o projekcie do instytucji publicznych oraz pozarządowych związanych z grupą docelową
- strona internetowa www.senior-liderem.pl
- nakręcenie materiału filmowego z warsztatów
- publikacja raportu końcowego

2010 Europejski Rok Walki z Ubóstwem i Wykluczeniem Społecznym

UNIA EUROPEJSKA

STABILIO

SENIOR
liderem społecznym

JESTEŚ W WIEKU EMERYTALNYM?
Chcesz działać dynamicznie na rzecz swojego otoczenia,
ale brakuje Ci umiejętności, wsparcia i środków?

SZUKAMY OSÓB TAKICH JAK TY!

Weź udział w pięciodniowym **bezpłatnym** szkoleniu
realizowanym przez Fundację Stabilo.

Rekrutacja dla osób zameldowanych na terenie województwa warmińsko-mazurskiego rusza 22.09.2010 r. i będzie prowadzona:

- za pomocą strony internetowej: www.senior-liderem.pl
- zgłoszeń telefonicznych pod numerem: 56 644 90 63

Liczba miejsc ograniczona!
Czekamy na Twoje zgłoszenie!
Termin szkolenia: 15-19.11.2010 r.
Miejsce: Hotel Zamek Ryn
Noclegi i wyżywienie bezpłatne

Projekt współfinansowany przez Unię Europejską oraz Ministerstwo Pracy i Polityki Społecznej w ramach Europejskiego Roku Walki z Ubóstwem i Wykluczeniem Społecznym 2010.

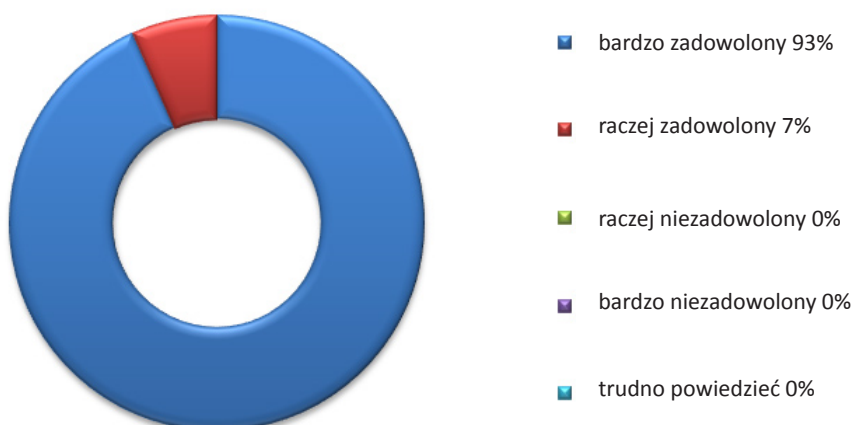
więcej informacji znajdziesz na stronie internetowej:
www.senior-liderem.pl

plakat promocyjny

6. Rezultaty końcowe projektu i ich ocena

Wyniki badań ankietowych pokazują, iż, według opinii samych uczestników, pomoc używana w trakcie projektu była adekwatna wobec potrzeb – trzydziestoosobowa grupa uczestników uznała uzyskaną pomoc za odpowiednią wobec oczekiwań. Również przeważająca większość beneficjentów była bardzo zadowolona z udziału w projekcie.

Stopień zadowolenia z udziału w projekcie

6.1. Weryfikacja oczekiwań beneficjentów projektu

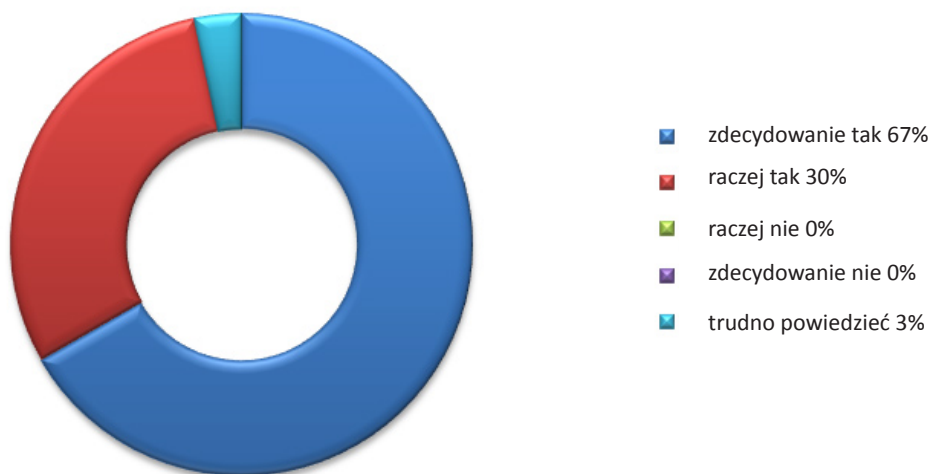
PRZED UDZIAŁEM W PROJEKCIE	PO ZAKOŃCZENIU UDZIAŁU W PROJEKCIE
27 osób nie chciało zakładać organizacji pozarządowej	19 osób określiło szansę na założenie organizacji pozarządowej jako bardzo dużą, dużą lub średnią
24 osoby określały swoje szanse na pozyskanie funduszy i dotacji jako żadne, bardzo małe, małe lub średnie	29 osób określiło swoje szanse na pozyskanie funduszy i dotacji jako bardzo duże, duże lub średnie
20 osób określiło swoje szanse na wykorzystanie nowoczesnych technologii oraz Internetu jako żadne, bardzo małe lub średnie	22 osoby określiły swoje szanse na wykorzystanie nowoczesnych technologii oraz Internetu jako bardzo duże, duże lub średnie
24 osoby określiły swoją wiedzę z zakresu wykluczenia społecznego jako żadną, bardzo małą, małą lub średnią	28 osób określiło swoją wiedzę z zakresu wykluczenia społecznego jako bardzo dużą, dużą lub średnią

22 osoby określiły swoją wiedzę z zakresu ubóstwa jako żadną, bardzo małą lub średnią	26 osób określiło swoją wiedzę z zakresu ubóstwa jako bardzo dużą, dużą lub średnią
25 osób określiło swoją wiedzę odnośnie praw przysługujących osobom dotkniętym ubóstwem i wykluczeniem społecznym jako żadną, bardzo małą lub średnią	25 osób uznało swoją wiedzę odnośnie praw przysługujących osobom dotkniętym ubóstwem i wykluczeniem społecznym jako bardzo dużą, dużą lub średnią
19 osób określiło swoją wiedzę z zakresu zagrożeń, jakie wynikają z wykluczenia społecznego i ubóstwa, jako żadną, bardzo małą lub średnią	25 osób określiło swoją wiedzę z zakresu zagrożeń, jakie wynikają z wykluczenia społecznego i ubóstwa, jako bardzo dużą, dużą lub średnią

6.2. Cechy, które uczestnicy projektu chcieliby rozwinąć

Jeden z najważniejszych celów projektu, jakim było zwiększenie wiary we własne możliwości oraz motywacji do działania u beneficjentów, został osiągnięty w bardzo wysokim stopniu. Jak wynika z opinii uczestników, udział w projekcie pomógł uwierzyć we własne możliwości 29 osobom.

Czy udział w projekcie pomógł bardziej uwierzyć we własne możliwości?

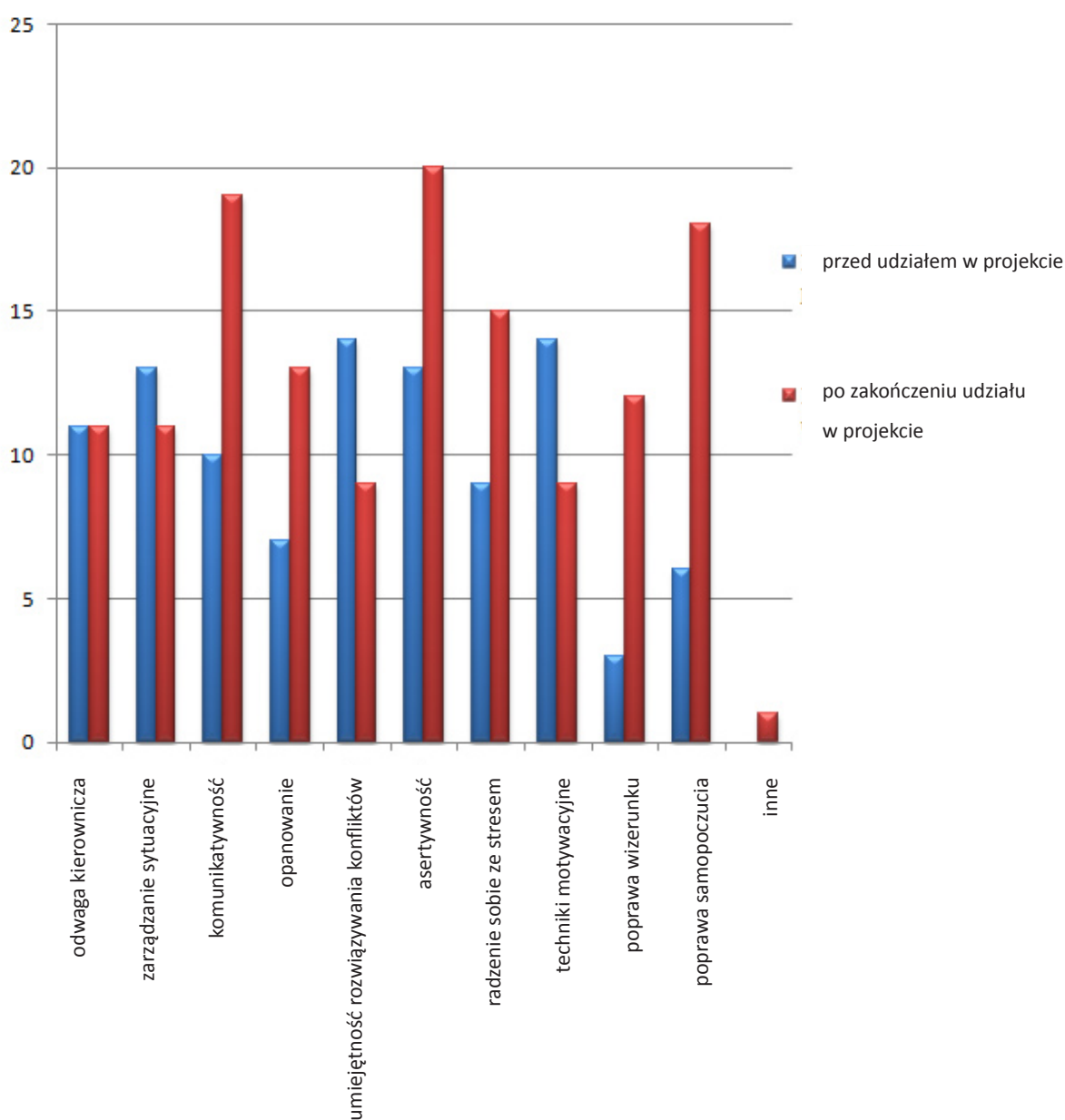

Warta podkreślenia jest tu tendencja, jaka ujawniła się wśród uczestników, a odnotowana została w ankietach wyjścia, gdzie mieli oni możliwość wyrażenia w pytaniach otwartych uwag, dotyczących ewentualnych możliwości zmian w tego typu projektach, a mianowicie - rozbudowania części psychologiczno-motywacyjnej. Pomimo, że projektodawca przewidział już na etapie sporządzania wniosku jeden dzień w całości poświęcony na warsztaty integracyjne oraz psychologiczno-motywacyjne i możliwość indywidualnych konsultacji każdego dnia szkoleń, to wiele osób deklaruowało jeszcze większą potrzebę kontaktów z psychologiem lub trenerem ds. motywacji i komunikacji. Jest to cenna zmienna, wiele mówiąca o specyficznych barierach psychologicznych dotyczących osób w wieku emerytalnym, której spełnienie stanowi warunek konieczny powodzenia oraz osiągania trwałych rezultatów tego typu szkoleń organizowanych w przyszłości.

6.3. Weryfikacja oczekiwań beneficjentów projektu

Przed rozpoczęciem projektu beneficjenci najbardziej chcieli rozwinąć w sobie następujące cechy: umiejętność rozwiązywania konfliktów w zespole i techniki motywacyjne (po 14 osób), zarządzanie sytuacyjne i asertywność (po 13 osób), odwagę kierowniczą (11 osób) oraz komunikatywność (10 osób). Po zakończeniu udziału w projekcie beneficjenci uznali, iż poprawie najbardziej uległy: asertywność (u 20 osób), komunikatywność (u 19 osób), ogólna poprawa samopoczucia (u 18 osób), a także umiejętność radzenia sobie ze stresem (u 15 osób) i opanowanie (u 13 osób), a także poprawa wizerunku (u 12 osób). Poza nabyciem i rozwinięciem określonych cech, dzięki projektowi nawiązane zostały nowe stosunki interpersonalne oraz zawiązały się nowe znajomości i przyjaźnie, stanowiące platformę wymiany wiedzy i doświadczeń, co stanowi wartość dodaną projektu.

Oczekiwane i osiągnięte cechy liderские według opinii beneficjentów

Wymierne efekty projektu to:

- 100% BO (Beneficjentów Ostatecznych) projektu, czyli 30 osób, przeszło kilkudniowe warsztaty psychologiczno-motywacyjne, z wykluczenia społecznego i ubóstwa, nt. organizacji pozarządowych oraz instytucji ekonomii społecznej oraz z pozyskiwania funduszy i realizacji zadań publicznych
- 100% BO uzyskało dyplomy ukończenia cyklu szkoleń „Senior – liderem społecznym”, które umożliwiły im podniesienie kwalifikacji by zostać liderami swoich społeczności oraz prowadzić aktywną działalność na ich rzecz
- organizacja i prowadzenie również po zakończeniu realizacji projektu strony internetowej, promującej idee związane z projektem oraz Europejskim Rokiem Walki z Ubóstwem i Wykluczeniem Społecznym (2010)
- nakręcenie filmu promującego dobre praktyki wypracowane w ramach projektu oraz Europejski Rok Walki z Ubóstwem i Wykluczeniem Społecznym w Polsce (2010)

Wszystkie założenia projektu zostały zrealizowane i przekroczone (założenia były na poziomie 93%)

6.4. Podstawowe problemy beneficjentów związane z zakładaniem organizacji pozarządowych – bariery psychologiczne

Choć beneficjenci deklarowali chęć aktywnego działania na rzecz swojej społeczności, często nie byli zainteresowani zakładaniem własnej organizacji. Przeszkoda ta uwidaczniała się szczególnie przed udziałem w projekcie i była motywowana przez uczestników przede wszystkim aktualną przynależnością do lokalnej organizacji pozarządowej. Tylko 3 osoby zadeklarowały wolę założenia własnego podmiotu. Natomiast po odbyciu specjalistycznych warsztatów już 16 osób wykazywało taką chęć oraz gotowość podjęcia ryzyka z nią związanego, co może oznaczać, iż główną barierą jest tutaj brak specjalistycznej wiedzy oraz wiary we własne możliwości, a nie fakt przynależności i realizowania się w ramach istniejącej już organizacji.

Jak okazało się w trakcie warsztatów, największy problem beneficjentów polegał na trudnościach w przełamywaniu własnych stereotypów dotyczących ubóstwa czy wykluczenia. Wiele osób nie zdawało sobie sprawy, że same znajdują się w grupie wykluczonej. Głównymi problemami natury psychologicznej dotyczącymi grup docelową były zjawiska: wypalenia, kryzysu związanego z wiekiem poprodukcyjnym, w tym kryzysu tożsamości, depresji, utraty poczucia własnej wartości, wycofania społecznego (oraz związane z nim ograniczenia poznawcze, m.in. dogmatyzm, niska kreatywność), braku kompetencji w zakresie pracy w zespole bądź przewodzenia grupom ludzi. Ze względu na charakter projektu oraz jego ograniczenia czasowe przyjęto, że należy skoncentrować się jedynie na wybranych kompetencjach/problemach (opisanych wyżej), a pozostałe zasygnalizować jako konieczne do przepracowywania w toku dalszego samorozwoju.

Jak się okazało, seniorzy są lokalnymi mentorami dla wielu osób, szczególnie młodych matek z wielodzietnych i niepełnych rodzin, jednak brakuje im pewności siebie oraz wiary we własne możliwości. Pomimo wielkiego zapału do danej sprawy, krępują się w wielu sytuacjach i przejawiają duży dystans wobec urzędników, stanowiący barierę we wzajemnych kontaktach, m.in. z powodu niskiej asertywności. Jednocześnie udowadniają oni, iż chcą być asertywni, a także, że pragną być społecznikami, lokalnymi liderami – wśród beneficjentów znalazło się chociażby kilku kandydatów do rady powiatu i gminy.

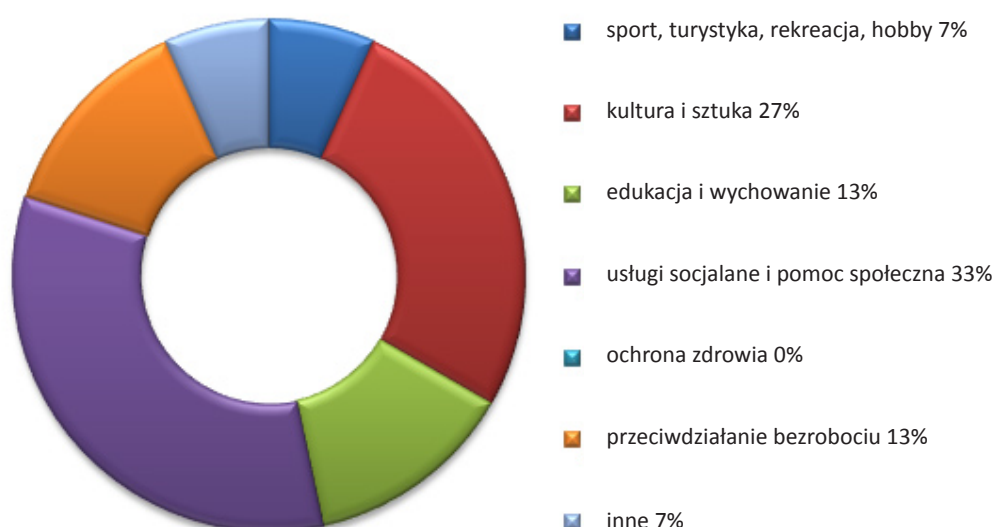
Inne bariery utrudniające rozpoczęcie samodzielnej działalności społecznej, tj. brak specjalistycznej wiedzy z zakresu zakładania i działalności organizacji pozarządowych i pozyskiwania funduszy czy nowoczesnych technologii, choć znaczące, okazały się drugorzędne wobec barier psychologicznych.

opracowali:

Maciej Wojciechowski -specjalista ds. zagrożeń społecznych
oraz Dawid Kwiatkowski - trener ds. motywacji i komunikacji

6.5. Sfery, w jakich beneficjenci planują prowadzić swoją działalność

Po odbyciu warsztatów beneficjenci znacznie bardziej uwierzyli w swoje możliwości odnośnie założenia organizacji pozarządowej – z 3 osób dopuszczających taką możliwość przed rozpoczęciem projektu, liczba ta zwiększyła się do 19 osób po jego zakończeniu. Najwięcej osób chciałoby rozpocząć swoją działalność w sferze usług socjalnych i pomocy społecznej – 33% .

7. Podsumowanie

Projekt „Senior – liderem społecznym”, realizowany przez Fundację Stabilo w ramach Europejskiego Roku Walki z Ubóstwem i Wykluczeniem Społecznym w Polsce (2010,) zakończył się sukcesem. Skierowany był do specyficznej grupy beneficjentów – osób w wieku emerytalnym, działających na rzecz społeczności lokalnej w różnych instytucjach na terenie województwa warmińsko-mazurskiego.

W trakcie projektu potwierdziły się wcześniejsze diagnozy projektodawcy - grupę docelową stanowiły osoby, które same podlegają zjawiskom, z jakimi chcą walczyć, czyli wykluczeniu społecznemu i ubóstwu. Okazało się jednak, iż beneficjenci często nie uświadamiali sobie faktu bycia wykluczonymi, a jednocześnie przejawiali różne bariery psychologiczne, utrudniające samodzielną działalność społeczną. Warsztaty pokazały, iż beneficjentów najbardziej hamuje brak wiary we własne możliwości i niska samoocena, natomiast w dalszej kolejności brak specjalistycznej wiedzy. Przy niskim zainteresowaniu ze strony grantodawców wsparciem skierowanym *stricte* do osób w wieku emerytalnym, mamy do czynienia ze zjawiskiem utrwalania stereotypów wobec tej grupy oraz pogłębianiem nierówności społecznych. Realizacja działań w ramach Europejskiego Roku Walki z Ubóstwem i Wykluczeniem Społecznym w Polsce z pewnością przyczyni się do zmniejszenia skali tego problemu. Fundacja wyraża jednak nadzieję, iż zainteresowanie osobami starszymi nie wygaśnie wraz z jego końcem.

Projekt realizowany był przy znacznym udziale różnego rodzaju instytucji, związanych bądź bezpośrednio z osobami w wieku emerytalnym, bądź z szerszym ich otoczeniem. Dzięki szerokiej i efektywnej współpracy oraz zaangażowaniu samych uczestników, udało się z sukcesem zrealizować projekt oraz wypracować model działania, stanowiący autorską metodę pracy z osobami w wieku emerytalnym. Metody wsparcia są rozwijane i dopracowywane w toku każdego projektu, realizowanego przez Fundację Stabilo, oraz dostosowywane do warunków i specyfiki regionu.

Najważniejszymi działaniami w projekcie były:

- warsztaty psychologiczno-motywacyjne
- warsztaty nt. wykluczenia społecznego i ubóstwa
- zajęcia nt. organizacji pozarządowych oraz instytucji ekonomii społecznej
- zajęcia z pozyskiwania funduszy i realizacji zadań publicznych
- kampania informacyjno-promocyjna (m.in. promocja działań organizowanych w ramach Europejskiego Roku Walki z Ubóstwem i Wykluczeniem Społecznym)

Wszystkie działania założone w projekcie zostały zrealizowane zgodnie z harmonogramem. Nie napotkano większych problemów w trakcie ich realizacji. Projekt spełnił także oczekiwania samych beneficjentów oraz prowadzących poszczególne zadania. Niestety, nie udało się przeszkolić wszystkich osób zainteresowanych udziałem w warsztatach, liczba osób chętnych bowiem ponad sześciokrotnie przekroczyła założenia przewidziane w projekcie. Fundacja Stabilo ma jednak nadzieję wyjść naprzeciw tym potrzebom w ewentualnych kolejnych edycjach projektu.